

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotimaasta tapahtuvaan aluksen hankintaan myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Laki kotimaasta tapahtuvaan aluksen hankintaan myönnettävistä korkotukilainoista (1093/85) tuli voimaan vuoden 1986 alusta lukien. Lailla on pyritty edistämään kauppalaivastomme kehittymistä ja tukemaan samalla kotimaisen laivanrakennusteollisuuden kilpailukykyä. Suomalaisten lastialusliikennettä harjoittavien varustamoiden heikosta taloudellisesta tilasta johtuen laki ei kuitenkaan ole johtanut toivottuun tulokseen, sillä vuoden 1985 jälkeen suomalaiset varustamot eivät ole tilanneet yhtään ulkomaanliikenteen lastialusta. Myöskin vuoden 1985 jälkeen tehdyt matkustaja-autolauttatilaukset ovat suuntautuneet ulkomaisille telakoille.

Suomen kauppalaivaston edistämiseksi esitetään, että korkotuen määrää lisätään 2 prosentti-

yksiköllä vuosina 1988—90 tilattavien Suomen ulkomaankaupan kuljetuksissa käytettävien lastialusten kohdalla. Jotta kotimaisella laivanrakennusteollisuudella olisi paremmat edellytykset kilpailla ulkomaisten valtion tuella toimivien telakoiden kanssa, esitetään lisäksi, että lain soveltamisesta voitaisiin myös tehdä poikkeuksia, milloin siihen on kansainvälisestä epäterveestä kilpailusta johtuvia erityisen painavia syitä.

Esitys liittyy vuoden 1988 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988, kuitenkin viimeistään hetken jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Laki kotimaasta tapahtuvaan aluksen hankintaan myönnettävistä korkotukilainoista (1093/85) tuli voimaan vuoden 1986 alusta lukien. Lain mukaiset alushankintojen luottoehdot vastaavat läntisten teollisuusmaiden järjestön OECD:n suosittelamia laivojen vientiluottoehtoja siten, että luotto-osuus on enintään 80 % kauppahinnasta, luottoaika on enintään 8,5 vuotta ja korkotasoa vähintään 8 %. Ulkomaanliikenteessä käytettävien pienalusten hankintojen yhteydessä korkotukilainasta perittävä vuotuinen korko on kuitenkin vähintään 6 %.

Kotimaasta tapahtuvaan aluksen hankintaan myönnettävät korkotukilainat myöntää Suomen Vientiluotto Oy ja valtio maksaa kauppa- ja teollisuusministeriön tekemien päätösten perusteella korkotukea, jolloin luotonsaajan maksettavaksi jäävän koron suuruus on alhaisempi verrattuna vastaavissa hankkeissa yleisesti sovellettavaan luottolaitosten perimään antolainauskorkoon.

Suomalaisten lastialusliikennettä harjoittavien varustamoiden heikosta taloudellisesta tilasta johtuen laki ei ole edistänyt kauppalaivaston kehittymistä toivotulla tavalla, sillä vuoden 1985 jälkeen suomalaiset varustamot eivät ole tilanneet yhtään ulkomaanliikenteen lastialusta. Lain voi-

massaoloaikana on tilattu kaksi matkustaja-autolauttaa, mutta nämäkin tilaukset suuntautuivat ulkomaille kotimaisia telakoita huomattavasti edullisemman hintatarjouksen johdosta.

Viimeksi kuluneiden 3—4 vuoden aikana Suomen kauppalaivasto on pienentynyt romahdusmaisesti. Alusmyyntien ja ulosliputusten seurauksena kauppalaivasto on vuoden 1984 alusta pienentynyt noin 2,4 miljoonasta bruttorekisteritonnista noin 0,8 miljoonaan bruttorekisteritoniin eli noin 65 %. Mikäli kauppalaivaston pienenemistä ei saada pysähtymään, ollaan pian tilanteessa, jossa Suomella ei ole kriisivalmiusnäkökohtien edellyttämää kotimaista lastialustonnistoa.

Kotimaasta tapahtuvaan aluksen hankintaan myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain mukaiset luottoehdot vastaavat OECD-maiden kesken hyväksytyjä laivojen vientiluottoehtoja. Useissa kilpailijamaissa laivanrakennusteollisuuden ja merenkulkuelinkeinoon kilpailuedellytysten parantamiseksi kotimaisia tilaajia varten tarkoitettujen alushankintojen hankintaehdot on saatettu erilaisilla korkotuki- ja subventiojärjestelyillä olennaisesti vientitoimitusten luottoehtoja edullisemmiksi. Esimerkiksi EC-maiden kesken on sovittu, että laivanrakennusteollisuudelle myönnettävä valtion tuki voi olla korkeintaan 28 % aluksen rakennuskustannuksista. Valtion tukea voidaan myöntää sekä kotimaahan että ulkomaille suuntautuvien toimitusten yhteydessä. Käytännössä useissa kilpailijamaissa kierretäänkin OECD:n suosittelemia vientiluottoehtoja epäsuorasti telakoille myönnettävien alusten hintoja alentavien subventioiden muodossa. Tällaiset tukitoimet ovat useiden kansainvälisten sopimusten vastaisia. GATT:in vientitukisopimus (SopS 18/1980) kieltää muiden kuin OECD:n vientiluottojärjestelyiden vientitukien myöntämisen teollisuustuotteille. Suomen ja EEC:n välisessä vapaa-kauppasopimuksessa (SopS 67/1973) kielletään osapuolten välistä kauppaa vääristävä valtiontuki.

2. Tavoitteet ja keinot

Hallituksen mielestä kotimaisen lastialustonniston uusiutumismahdollisuuksien edistämiseksi valtion maksaman korkotuen määrää tulisi lisätä kotimaassa rakennettavien vuosina 1988—90 tilattavien Suomen ulkomaanliikenteeseen tarkoitettujen uusien lastialusten hankintojen yhteydessä. Korkotuen määrää tulisi lisätä 2 prosenttiköällä nykyisestä, jolloin aluksen tilaajan mak-

settavaksi tuleva korko olisi sama kuin pienaluseksi katsottavan aluksen rahoitukseen myönnettävästä lainasta perittävä korko. Muilta osin laimukaiset luottoehdot säilyisivät ennallaan siten että laina-aika olisi enintään 8,5 vuotta ja luottoosuus enintään 80 % aluksen hinnasta.

Hallituksen mielestä edellä mainituista luottoehdoista tulisi kotimaasta tehtävän laivatilauksien yhteydessä voida myös poiketa, milloin tähän olemassa erityisen painavia syitä. Tällainen syö olisi se, että toimenpide on välttämätön kaupallisesti tarpeellisenä vastatoimenpiteenä epäterveen ulkomaisen kilpailun häirtavaikutuste torjumiseksi, silloin kun on ilmeistä, että kilpailevan ulkomaisen tarjouksen edullisuus perustuu valtion tuella saavutettuun kilpailutilaanetta v nouttavaan etuun. Mahdollisia poikkeusratkaisuja ja tehtäessä tulisi kiinnittää huomiota myös rakaisun merkitykseen kotimaisen teollisuuden teknologisen tason säilyttämisen ja kehittymisen kannalta. Näiden tapausten harkinnan suorittavaltioneuvosto kussakin tapauksessa erikseen. Mikäli kansainvälisesti päästään järjestelyihin, joita johtavat siihen, ettei kilpailua vääristävää tukkilpailijamaiden telakkateollisuudelle myönnet Suomikaan ei tulisi turvautumaan edellä mainittuihin poikkeuksellisiin keinoihin.

Ehdotettujen muutosten toteuttamisella voitisiin parantaa maamme laivanrakennusteollisuuden ja varustamoelinkeinoon kansainvälistä kilpailukykyä. Väilillisesti edistettäisiin siten myös työllisyyttä näillä ja niihin läheisesti kytkeytyvillä elinkeinoaloilla.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Lakia sovellettaisiin sellaisiin Suomen ulkomaankaupan merikuljetuksiin käytettäviin lastialushankintoihin, joissa aluksen tilaussopimusta tehdäisiin vuosien 1988—90 välisenä aikana. Jos arvioidaan, että tyypillisen uuden lastialuksen hinta on noin 150—200 miljoonaa markkaa, mistä luotto-osuus olisi 80 %, olisi tarvittava lisäkorkotuen määrä yhtä alusta kohti laina-alkuvaiheessa 2,5—3 miljoonaa markkaa vuodessa. Tämän jälkeen tarvittavan korkotuen määrä alenisi asteittain 8,5 vuoden laina-ajan myötä nollaan. Jos arvioidaan, että suomalaiset varustamot tilaisivat 2—3 uutta alusta vuodessa, tarvittaisiin ensimmäisenä vuonna lisäkorkotuen määrää samasta varten noin 5 miljoonaa markkaa. Vuonna 1989 lisäkorkotuen tarve olisi noin 15 miljoonaa

naa markkaa ja vuonna 1990 noin 20—25 miljoonaa markkaa, minkä jälkeen tarvittavan lisäkorkotuen määrä asteittain alenisi.

Mahdollisten poikkeusratkaisujen edellyttämä lisäkorkotuki määräytyisi tapauskohtaisesti.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotus

3 §. Lakiehdotuksen mukaan korkotukilainasta perittävä vuotuinen korko olisi vähintään 8 %, kuitenkin niin, että pienalukseksi katsottavan aluksen ja vuosina 1988—90 tilattavan Suomen ulkomaankaupan kuljetuksissa käytettävän lastialuksen rahoittamiseen myönnetystä lainasta perittävä korko olisi vähintään 6 %. Lain soveltamisesta voitaisiin kuitenkin tehdä poikkeuksia, milloin siihen on kansainvälisestä epäterveestä kilpailutilanteesta johtuvia erityisen painavia syitä. Näiden syiden arvioinnin suorittaisi valtioneuvosto kussakin tapauksessa erikseen.

4 §. Lakiehdotuksen mukaan pienaluksen ja Suomen ulkomaankaupan kuljetuksissa käytettävän lastialuksen rahoittamista varten annetun korkotukilainan valtion varoista suoritettavan korkohyvityksen määrä olisi enintään 5,75 prosenttiyksikköä. Erityisen painavista kauppapoliit-

tisista syistä suoritettavan korkohyvityksen valtioneuvosto voi tarvittaessa määrätä erikseen.

2. Voimaantulo

Esitys liittyy vuoden 1988 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988, kuitenkin viimeistään heti sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Lakia ehdotetaan sovellettavaksi niihin tapauksiin, joissa aluksen hankintaa tai muutostyötä koskeva sopimus on tehty 1 päivänä lokakuuta 1987 tai sen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

kotimaasta tapahtuvaan aluksen hankintaan myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1985 annetun kotimaasta tapahtuvaan aluksen hankintaan myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (1093/85) 3 §:n 2 momentti ja 4 §:n 1 momentti sekä *lisätään* lakiin uusi 3 §:n 3 momentti seuraavasti:

3 §

Korkotukilainan määrä voi olla enintään 80 prosenttia hankinnan tai työn kokonaishinnasta. Lainan takaisinmaksuaika on enintään 8 1/2 vuotta. Korkotukilainasta perittävä vuotuinen korko on vähintään kahdeksan prosenttia, kuitenkin niin, että pienalukseksi katsottavan aluksen ja vuosina 1988—90 tilattavan Suomen ulkomaankaupan kuljetuksissa käytettävän lastialuksen vuotuinen korko on vähintään kuusi prosenttia.

Edellä mainituista luottoehdoista voidaan valtioneuvoston päätöksellä kuitenkin poiketa, milloin siihen on kansainvälisestä epäterveestä kilpailutilanteesta aiheutuvien haittavaikutusten torjumiseksi erityisen painavia syitä.

4 §

Valtion varoista maksettavan korkohyvityksen

määrä on Suomen Vientiluotto Oy:n korkotukilainan myöntämistä varten ottaman lainan korkokustannusten ja korkotukilainan vuotuisen koron erotus lisättyinä 0,25 prosenttiyksiköllä, kuitenkin enintään 3,75 prosenttiyksikköä. Pienaluksen ja vuosina 1988—90 tilattavan Suomen ulkomaankaupan kuljetuksissa käytettävän lastialuksen rahoittamista varten annetun korkotukilainan korkohyvityksen määrä on enintään 5,75 prosenttiyksikköä. Edellä 3 §:n 3 momentissa tarkoitettujen aluksen rahoittamista varten annetun korkotukilainan korkohyvityksen valtioneuvosto voi tarvittaessa määrätä erikseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1987. Lakia sovelletaan niihin tapauksiin, joissa aluksen hankintaa tai muutostyötä koskeva sopimus on tehty 1 päivänä lokakuuta 1987 tai sen jälkeen.

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 1987

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Pekka Vennamo*

Laki

kotimaasta tapahtuvaan aluksen hankintaan myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1985 annetun kotimaasta tapahtuvaan aluksen hankintaan myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (1093/85) 3 §:n 2 momentti ja 4 §:n 1 momentti sekä *lisätään* lakiin uusi 3 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Korkotukilainan määrä voi olla enintään 80 prosenttia hankinnan tai työn kokonaishinnasta. Korkotukilainasta perittävä vuotuinen korko on vähintään kahdeksan prosenttia, paitsi pienalukseksi katsottavan aluksen 2 §:n mukaiseen rahoittamiseen myönnetystä lainasta vähintään kuusi prosenttia, ja lainan takaisinmaksuaika enintään 8 1/2 vuotta.

4 §

Valtion varoista maksettavan korkohyvityksen määrä on Suomen Vientiluotto Oy:n korkotukilainan myöntämistä varten ottaman lainan korkokustannusten ja korkotukilainan vuotuisen koron erotus lisättyinä 0,25 prosenttiyksiköllä, kuitenkin enintään 3,75 prosenttiyksikköä. Pienaluksen rahoittamista varten annetun korkotukilainan korkohyvityksen määrä on enintään 6,75 prosenttiyksikköä.

Ehdotus

3 §

Korkotukilainan määrä voi olla enintään 80 prosenttia hankinnan tai työn kokonaishinnasta. *Lainan takaisinmaksuaika on enintään 8 1/2 vuotta. Korkotukilainasta perittävä vuotuinen korko on vähintään kahdeksan prosenttia, kuitenkin niin, että pienalukseksi katsottavan aluksen ja vuosina 1988—90 tilattavan Suomen ulkomaankaupan kuljetuksissa käytettävän lastialuksen vuotuinen korko on vähintään kuusi prosenttia.*

Edellä mainituista luottoehdoista voidaan valtioneuvoston päätöksellä kuitenkin poiketa, milloin siihen on kansainvälisestä epäterveestä kilpailutilanteesta aiheutuvien haittavaikutusten torjumiseksi erityisen painavia syitä.

4 §

Valtion varoista maksettavan korkohyvityksen määrä on Suomen Vientiluotto Oy:n korkotukilainan myöntämistä varten ottaman lainan korkokustannusten ja korkotukilainan vuotuisen koron erotus lisättyinä 0,25 prosenttiyksiköllä, kuitenkin enintään 3,75 prosenttiyksikköä. *Pienaluksen ja vuosina 1988—90 tilattavan Suomen ulkomaankaupan kuljetuksissa käytettävän lastialuksen rahoittamista varten annetun korkotukilainan korkohyvityksen määrä on enintään 5,75 prosenttiyksikköä. Edellä 3 §:n 3 momentissa tarkoitetun aluksen rahoittamista varten annetun korkotukilainan korkohyvityksen valtioneuvosto voi tarvittaessa määrätä erikseen.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Lakia sovelletaan niihin tapauksiin, joissa aluksen hankintaa tai muutostyötä koskeva sopimus on tehty 1 päivänä lokakuuta 1987 tai sen jälkeen.

